

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Lukutaitoa voi ja kannattaa kehittää

Lukutaitostrategia 2030 selkokielellä

Tästä esitteestä löydät vinkkejä siitä,
miten voit kehittää lukutaitoasi
ja löytää lukemisen ilon.

Esitteen lopussa kerrotaan myös lyhyesti,
mikä on lukutaitostrategia ja sen tavoite.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kansallinen lukutaitostrategia 2030:
Suomi maailman monilukutaitoisin maa

Julkaisuja; Opetushallitus, Lukuliike, 2021

Taitto: Hahmo Design Oy

ISBN 978-952-13-6823-3 (nid.)

ISBN 978-952-13-6824-0 (pdf)

Mistä lukutaito koostuu?

Lukutaitoon vaikuttavat monet eri asiat.
Jos ihminen lukee vapaa-ajallaan paljon,
hänen lukutaitonsa on yleensä hyvä.
Lukutaito kehittyy usein myös silloin,
kun perhe kannustaa lukemiseen.
Jotkin asiat voivat myös heikentää lukutaitoa.
Lukutaitoa voi heikentää esimerkiksi se,
että ihmisellä on jokin rajoite,
kuten lukivaikeus tai muistisairaus.
Osalle meistä lukeminen on helppoa.
Osalle se on vaikeampaa.
Jokaisella meistä on kuitenkin
oikeus lukutaitoon ja sen kehittämiseen.

Selkokieli on helppoa kieltä

Jos lukeminen tuntuu vaikealta,
selkokieli voi olla avuksi.
Selkokieli on yleiskieltä helpompaa suomen kieltä,
ja siksi sitä on helpompi lukea ja ymmärtää.

Selkokielestä voi olla apua esimerkiksi silloin,

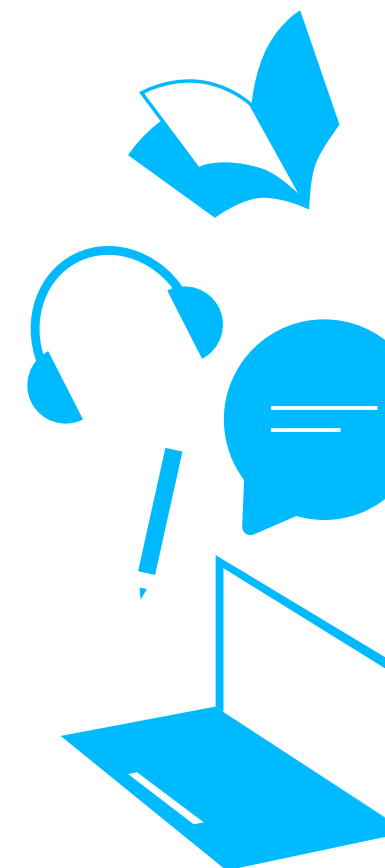
- jos lukijalla on kehitysvamma, muistisairaus,
lukemisen tai oppimisen vaikeus
- jos lukijan äidinkieli on muu kuin suomi.

Selkokielestä voi hyötyä kuitenkin kuka tahansa,
jolle lukeminen on vaikeaa.

Selkokielellä voi lukea esimerkiksi
kirjoja, verkkosivuja, esitteitä ja oppikirjoja.
Selkokielellä voi myös katsoa videoita
ja kuunnella äänikirjoja.

Selkokieliä uutisia julkaisee Selkosanomat.

Selkosanomaa voi lukea verkossa ja paperisena.

Miten lukutaitoa voi kehittää?

Lukutaitoa voi kehittää monella eri tavalla, ja jokainen voi valita niistä itselleen mieleisimmän.

Lue ja kirjoita usein

Omaa lukutaitoaan voi kehittää esimerkiksi lukemalla ja kirjoittamalla paljon erilaisia tekstejä. Kun lukeminen tai kirjoittaminen on mukavaa, lukutaito kehittyy samalla.

Mieti, mikä on sinulle mieluisin tapa tutustua erilaisiin teksteihin.

Tykkäätkö lukea sarjakuvia vai kuunteletko mieluummin äänikirjaa?

Kokeilisitko, sopiiko selkokirja sinulle?

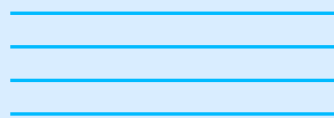
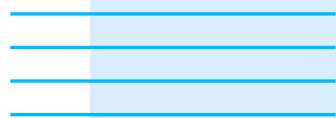
Entä miltä sinusta tuntuisi kirjoittaa runoja tai etsiä tietoa sinua kiinnostavasta aiheesta?

Lue yhdessä ystävän tai perheenjäsenen kanssa

Lukutaitoa voi kehittää myös yhdessä ystävän tai perheenjäsenen kanssa.

Lue kirjaa tai lehteä yhdessä jonkun kanssa joka päivä. Voitte myös keskustella siitä, mitä ajatuksia lukeminen herätti.

Lukeminen sopii esimerkiksi perheen yhteisiin hetkiin ennen nukkumaan menoa.

Pyydä vinkkejä lukuilon löytämiseksi

Lukutaidon tukemiseen voi pyytää apua. Esimerkiksi perhekeskukset ja neuvolat antavat vinkkejä ja materiaaleja, joiden avulla perheet voivat löytää lukemisen ilon.

Sosiaalisesta mediasta ja verkosta voi löytyä innostavia lukukampanjoita, joihin perhe voi osallistua yhdessä.

Esimerkiksi kirjastojen lukuhaasteita on julkaistu myös selkokielellä.

Lukuhaasteissa luetaan selkokielisiä tai yleiskielisiä kirjoja eri aiheista.

Etsi riittävän helppoa luettavaa

Kirjastot auttavat sinua sopivan lukemisen löytämisessä.

Voit pyytää kirjastosta kiinnostavaa kirjaa selkokielisenä. Kirjastot järjestävät myös tapahtumia, joista voi saada hyviä lukuvinkkejä.

Lukutaidon tukeminen on myös koulujen tehtävä.

Jos oppikirja tuntuu liian vaikealta, opettajalta voi kysyä selkokielistä kirjaa.

Lukutaitostrategialla parannetaan suomalaisten lukutaitoa

Suomalaiset ovat taitavia lukijoita. Tutkimukset ovat kuitenkin osoittaneet, että nuoret eivät enää lue yhtä hyvin kuin 2000-luvun alussa.

Lukutaitostrategia on suunnitelma siitä, miten suomalaisten lukutaitoa parannetaan.

Lukutaitostrategian on tehnyt Opetushallituksen Lukuliike yhdessä työryhmän kanssa.

Suomesta maailman monilukutaitoisin maa

Lukutaitostrategian tavoite on, että Suomi on maailman monilukutaitoisin maa vuonna 2030.

Monilukutaito tarkoittaa kykyä kirjoittaa ja lukea erilaisia tekstejä erilaisissa tilanteissa.

Monilukutaidolla on suuri merkitys arjessamme, sillä tuotamme ja tulkitsemme erilaisia tekstejä joka päivä.

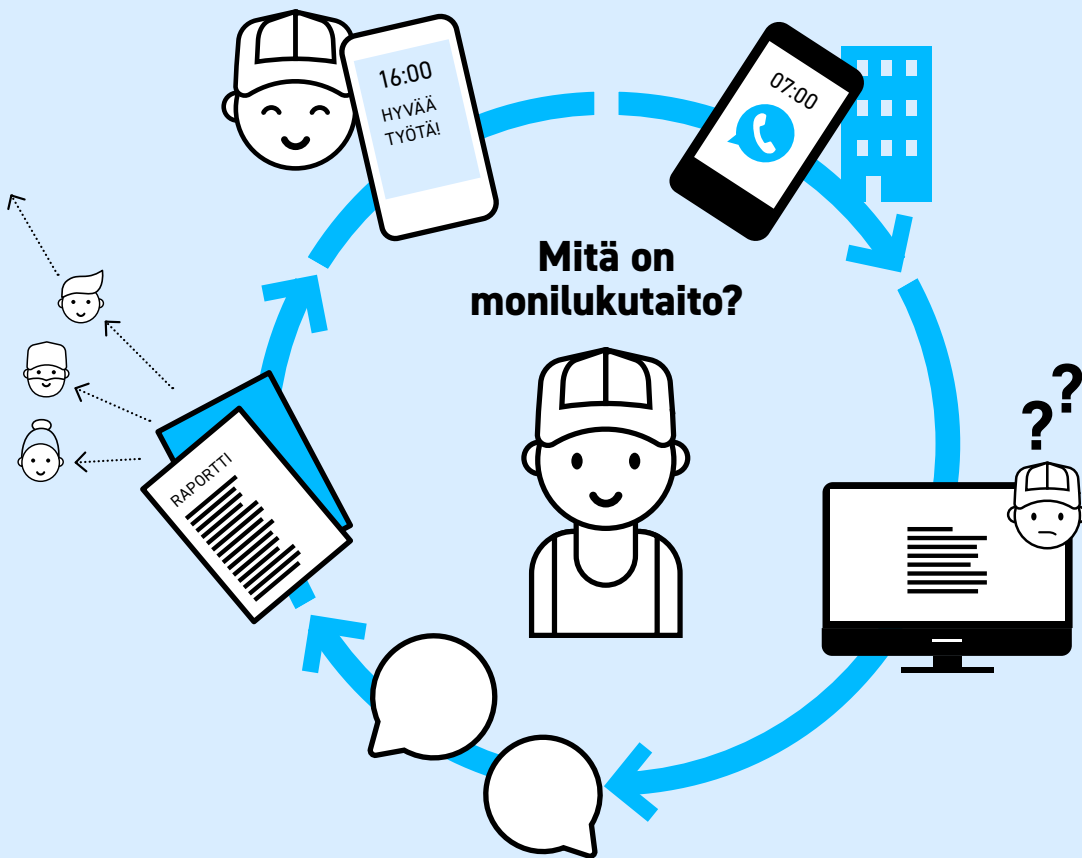
Teksti voi olla muutakin kuin kirja, uutinen tai esite.

Esimerkiksi liikennemerkki, podcast, musiikkivideo ja ruokaresepti ovat myös tekstejä.

On tärkeää, että pystymme lukemaan oppikirjaa ja sanomalehteä. Yhtä tärkeää on myös se, että pystymme kirjoittamaan työhakemuksen, hakemaan tietoa verkosta ja arvioimaan, kuinka luotettava jokin uutinen on.

Kun maailma muuttuu ja asiat siirtyvät verkkoon, tarvitsemme monilukutaitoa entistä enemmän. Monilukutaidon avulla pärjäämme paremmin arjen tilanteissa, opinnoissa ja työelämässä.

Mitä hyötyä monilukutaidosta on työelämässä?

Jokainen työntekijä tulkitsee ja tuottaa erilaisia tekstejä työpäivän aikana eli tarvitsee monilukutaitoa.

Työntekijät esimerkiksi puhuvat puhelimessa, etsivät tietoa, keskustelevat muiden kanssa, kirjoittavat raporteja ja chattailevat.